5de. JAARGANG. CURACAO DEN 25n FEBRUARI 1888. N° 217

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Co
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

DE VERJAARDAG
VAN
Z. M. DEN KONING.

't Kan aan den Zondag gelegen hebben, maar 't is in allen geval zeker dat de verjaring van onzen geëerbiedigden Vorst, dit jaar hier met meer geestdrift gevierd is dan de vorige jaren.

Zooals 't gewoonlijk gaat, hoorde of zag men al heel weinig van bijzondere toebereidselen die er gemaakt, of van buitengewone maatregelen die er genomen werden om dien geboortedag bijzonder luisterrijk te gedenken. Men kon dus rechtens veronderstellen dat Curaçao volgens gewoonte en op hare wijze, zich van den plicht van dankbaarheid kwijten en bewijzen geven zou van haar eerbied en liefde voor haar Koning.

Maar zoo denkende, heeft men zich hierin vergist. De bevolking betoonde grootere deelneming dan gewoonlijk, en heeft gereeder gehoor gegeven aan de uitnoodiging door de feestcommissie aan haar gericht.

Uitgezonderd natuurlijk het vorig jaar, toen men den bijzonder gedenkwaardigen zeventigsten verjaardag van Z. M. herdacht, en die als van zelf met meer plechtigheid en ook met algemeene instemming gevierd werd, kan men gerust zeggen dat Curaçao vooral dit jaar eene uitzondering gemaakt heeft op den gewonen regel, en op blijkbare wijze meer ingenomenheid getoond heeft met de feestviering op 's Konings-verjaardag.

———

's Morgens vroeg reeds,—zooals 't door den HoogEdelgestrengen Heer Gouverneur was voorgeschreven,—kondigden de salvo's van de forten het aanbreken van den vreugdedag aan, die midden op den dag en des avonds op gebruikelijke wijze herhaald werden. Op alle openbare gebouwen en op alle schepen die in de haven ten anker lagen werd toen de Nederlandsche vlag geheschen, die men ook op verscheidene particuliere woningen op dien dag zag wapperen. Reeds bij het eerste saluutschot weerklonken de fanfaren van het garnizoen die van af het Waterfort het "Wien Neerlands bloed" deden hooren.

Zijne Ex. de Gouverneur kon, om reden van ongesteldheid, die zijn HoogEdelG. ook belette om op dien dag de gewone audientie te verleenen, niet bij de parade tegenwoordig zijn. De inspectie is gehouden door den WelEd. Gestr. Heer *J. H. Schotborgh*, majoor-commandant der dd. Stedelijke en landelijke Schutterij.

Naar het feestprogram aangaf, werden 's morgens en 's namiddags op bepaalden tijd en plaats de volksfeesten gehouden, waarbij, zooals te begrijpen is, duizenden van toeschouwers tegenwoordig waren, die 't niet zelden uitschaterden van pret, en zich niet weinig verkneuterden bij die koddige vertooningen.

Maar toch, dat men nog niet altijd paal en perk wist te stellen aan die hooggestemde vroolijkheid die de grens van netheid en welvoegelijkheid somtijds overschreed.—hiervan kon men zich overtuigen, als men deze of gene onder afgrijselijk misbaar door de straten zag slieren die te veel "op de gezondheid" gedronken had, waardoor hij zelf in ongezonden toestand was verkeerd.

Om reden dan ook dat eenigen te veel aan Bacchus hadden geofferd, moest de politie een paar malen tusschenbeide komen om de drinkebroers op hun rechte plaats te brengen.

Zoo iets maakt wel eens de schaduwzijde uit van zulk een schitterend feest.

———

's Avonds te zeven uren nam de optocht een aanvang. Dit was iets bijzonders en iets nieuws. In de laatste jaren althans hebben wij zoo iets niet gezien en heeft 't ook natuurlijk niet op het program vermeld gestaan. Onder begeleiding van muziek, met verschillende lampions ging de stoet, die uit soldaten was georganiseerd, eerst door de groote straat van Otrobanda, en trok vervolgens over Pietermaai en Scharloo door de Poenda tot voor het Gouvernementsgebouw, de woning van den HoogEdelG. Heer Gouverneur. Een weinig meer bedaardheid en statigheid zou aan dezen feestmarsch niet geschaad, maar integendeel meer imposant gemaakt hebben. Hier nu werd de feestdag besloten met het afsteken van vuurwerk, waarmede men tot circa tien uren bezig bleef. Ook verschillende huizen waren dien avond fraai geïllumineerd, waarvan sommige een frappant gezicht aanboden. Vreugdevuren werden op verscheidene plaatsen ontstoken.

———

Wij kunnen bepaald zeker zeggen, dat de kolonie Curaçao bij zooveel uiterlijk vertoon, ook niet vergeten heeft op dien dag in het bijzonder, Z. M. te gedenken in haar gebed. Zij heeft God geprezen en gedankt die onzen geëerbiedigden Koning Willem III zoolang reeds het leven bespaard heeft ten zegen van Nederland en hare bezittingen; zij heeft ook gebeden en gesmeekt dat de Hemel aan den beminden Vorst nog vele jaren kracht en wijsheid verleene om Nederland in rust en vrede te regeeren en te besturen.

HET RECHT ERKEND.

Het was te voorzien, toen onze liberale grondwetsherzieners met alle geweld art. 194 wilden behouden, dat de oude strijd over de school, wel verre van door de grondwetsherziening te zijn bijgelegd, spoedig weer met hernieuwde felheid ontbranden zou. Juist om een afdoende wijziging van dat artikel te krijgen, had men eindelijk van anti-liberale zijde toegestemd tot die herziening, welke men voor zich zelve over het algemeen niet begeerde, maar

FEUILLETON.

DE HONGAARSCHE BEDEVAART TE ROME.

Een correspondent van het liberale *Handelsblad* verhaalt hierover het volgende:

De Hongaarsche pelgrims zouden plechtig door den Paus ontvangen worden. Aan het hoofd van de zaal, op eene kleine tribune, stond de Pauselijke troon, en tegen zijn roodfluweelen achtergrond teekende zich scherp de ranke gedaante af van een mageren, doch krachtigen grijsaard, met sneeuwwitte haren, groote bruine oogen, fijn besneden profiel en schranderen mond, om welks smalle lippen een glimlach scheen te spelen. Dat moest Leo XIII zijn. De rug eenigszins gebogen, het hoofd ietwat naar voren gestrekt, luisterde hij aandachtig naar het adres, dat de pelgrims, bij monde van den Vorst-Bisschop, aan hun kerkelijk Opperhoofd kwamen aanbieden. Achteloos rustte hierbij de linkerhand op de witte sjerp, waaraan de teekenen der Pauselijke waardigheid bevestigd waren, en streelde de rechter het diamanten kruis, dat, aan een gouden halsketen, op de borst hing. Nu en dan dwaalden zijn blikken even over de opeengepakte menigte in de zaal en voorzaal, en dan werd de glimlach duidelijker waarneembaar.

Geen wonder voorwaar! Schitterender en trouwer schare dan in deze stonde heeft zelden den H. Stoel omgeven.

———

Aan den voet der tribune, vooraan, stonden de Hongaarsche magnaten met hunne echtgenooten, in het fantastische kleed van hun landaard. Alle schakeeringen van fluweel en zijde, op kwistige wijze versierd met een schat aan edelgesteenten, wisselen hierbij alleen af met het satijn en hermelijn, dat slechts enkele leden tooit. In hun midden bevinden zich vorst Estherhazy en de gravin van dienzelfden naam, wier koninklijke gestalte en voorkomen hen boven allen doen uitblinken. Dan volgden de bisschoppen dier landen in hunne paarse toga's, en daarop een bonte menigte edellieden en boeren, geestelijken en burgers uit alle klassen der maatschappij.

Onder eene stilte, waarbij men het vallen van een speld zou hebben kunnen hooren, nam de jubilaris zelf het woord. In uitmuntend Latijn en uitgezochte bewoordingen begroette hij de schare van pelgrims en heette hen hartelijk welkom aan de voeten van zijn troon. Hij wilde verder spreken, doch een geroep van *Eljen! Eljen!* belette hem voort te gaan. Eerst klonk die Hongaarsche volksgroet zachtjes en schuchter uit eenige monden: dan herhaalden zij het al luider en luider, en eindelijk galmde het uit vijfhonderd machtige kelen met een kracht, dat de wanden van de zaal er van schudden en daverden. Een oogenblik gleed een schaduw over het gelaat van den hoogen spreker. Had men zoo weinig eerbied voor den H. Vader? Maar even daarna maakte die donkere wolk plaats voor een onmiskenbaren trek van diepgevoelde vreugde. Wat weten die halve natuurkinderen van etiquette? Zij hadden huis en haard verlaten, acht en veertig uren achtereen op houtenbanken gezeten, hun laatsten penning uitgegeven om de reis te kunnen bekostigen, en nu zij eindelijk het doel van hun tocht bereikt hebben en hij, ter wiens wille zij dit alles zoo bereidwillig deden, vóór hen stond, hun toesprak en welkom heette, nu kunnen zij hun aandoening niet langer bedwingen, en honderdvoudig daverde het: *Eljen! Eljen!*

———

Als het ten laatste weder stil geworden is, vervolgt de Jubilaris zijn rede. In treffende bewoordingen schetst hij zijn vreugde over den wedstrijd der geloovigen om hem bewijzen van hun trouw te geven; hij roept het roemrijke tijdperk van St. Stephanus voor den geest terug en zegt hoe de pelgrims van heden hem daar weder aan herinneren. *Eljen! Eljen!*

Daarna bespreekt hij de opvoeding der volkeren in het algemeen, en weidt dan in het bijzonder uit over het Hongaarsche volk in zulke schoone aangrijpende taal, dat allen als aan zijn lippen hangen. Bij het einde der toespraak dondert het ten derden male *Eljen! Eljen!* maar thans zóó overstelpend en geweldig, zóó wegsleepend en doordringend, dat het tot nadenken stemde. Het was niet meer bloot eene hulde aan den Jubilaris; het klonk tevens als een oorlogskreet aan zijn tegenstanders.

Dus moet het *Eljen! Eljen!* Maria Theresia eenmaal in de ooren geklonken hebben, toen zij, met haar kind in de armen, ter vergaderzaal schreed, om hulp en steun te zoeken bij hare trouwe Magyaren.

Nadat allen neergeknield zijn, en de H. Vader hun zijn zegen gegeven heeft, worden de feestgeschenken aangeboden. Eerst naderen twee magnaten en bieden het adres

waarop nu eenmaal van liberalen kant werd aangedrongen of het heil des vaderlands er van afhing. En inderdaad had de grondwetswijziging het land rust en vrede kunnen brengen, wanneer onze tegenstanders er toe hadden kunnen besluiten, aan de dertig jaren geuite klachten van het geloovige deel des volks gehoor te geven en de billijke grieven van meer dan de helft der bevolking weg te nemen.

Doch zij hebben niet gewild, de onveranderd-behouders; aan art. 194 mocht niet getornd worden, dat was in de loge besloten. Maar door dat koppig vasthouden aan die onhoudbare bepaling; door dat onverbiddelijk afwijzen van den eisch der meest bescheiden gerechtigheid hebben zij dan ook de christelijke bevolking getart tot een weerstand, waartegen zij misschien in de naaste toekomst niet zullen blijken bestand te wezen.

Tevergeefs klinkt het wachtwoord van *Nieuwe Rotterdammer* en *Handelsblad* tegen de aanstaande verkiezingen, dat alle krachten moeten ingespannen worden om de „voor allen (!) bruikbare nationale [?] school" in stand te houden. Tevergeefs sloven die vredelievende bladen zich dag op dag uit, om den haat tegen de „kerkelijken aan te blazen, door de schromelijkste gevolgen te voorspellen van het monsterverbond tusschen Rome en Dordt". Tevergeefs heeft zich reeds een nieuwe Unie van Utrecht gevormd — een waar monsterverbond tusschen vrijdenkers en orthodoxe synodalen — om met hand en tand de neutrale school te verdedigen, en reiken dominee Brousveld, uit haat tegen dominee Kuyper, de hand aan de besliste vijanden van al wat maar kerkelijk kan heeten. Tevergeefs worden aldus alle strijdkrachten saamgebracht om het oude bolwerk van het liberalisme en het ongeloof, de neutrale school staande te houden; — helaas, onder de vroegere verdedigers zelfs begint men aan de houdbaarheid der stelling te wanhopen en van capitulatie te spreken.

Bedroevend voor elk rechtgeaard liberaal hart is in dit opzicht de scheuring, die zich in de machtige liberale Amsterdamsche kiesvereeniging *Burgerpligt* heeft voorgedaan. Daar was men op Donderdag 12 Januari bijeengekomen om een program van beginselen voor het vervolg vast te stellen, en — O teeken des tijds! — daar werd door een commissie van herziening voorgesteld, in dat program neer te schrijven dat het „staatsonderwijs aanvulling zou worden van het bijzonder onderwijs!" Dat was voor de liberalen van den echten stempel natuurlijk als een donderslag. Hoe! men zou de algemeen heerschende, alleenzaligmakende, openbare school prijs geven! Zij zou moeten wijken voor de bijzondere school, die regel zou worden, terwijl de openbare slechts aanvulling zou wezen! Dat kon, dat mocht niet zijn, en de oude voorvechters, Levy en Wertheim, zetten zich dan ook geducht schrap, om zulk een schandelijken terugtocht der oude schoolgarde te verhoeden.

Maar, o bittere teleurstelling! het bleek dat die garde volslagen verliep; van de 381 leden lieten er 147 de zaak van het onveranderd behoud in den steek, om de vaan te volgen, door de commissie van herziening opgestoken. Slechts 159 onverzoenlijke palstaanders bleven zich om den heer Wertheim scharen, en dank zij hun meerderheid van 159—147—12 stemmen, wisten zij het onveranderd behoud in *Burgerpligt* te doen zegevieren; maar met het gevolg, dat de machtige kiesvereeniging tot in haar grondvesten geschokt werd: de 147 deserteurs toch namen onmiddellijk hun ontslag.

Het zal thans te bezien staan of de heer Wertheim met zijn trouwe schare de zwaar beproefde veste lang zal kunnen behouden en of daar niet veeleer reeds bij de eerstvolgende verkiezing een gevaarlijke bres in zal geschoten worden. Zijn vroegere medestanders scharen zich thans onder den naam van „progressistische liberalen", openlijk aan de zijde zijner tegenstanders, de kerkelijken, en verklaren ronduit dat die in de schoolquaestie het recht aan hun zijde hebben. Hun orgaan, de radicale *Amsterdammer*, komt er onomwonden voor uit, dat de billijke eischen der bijzondere school behooren ingewilligd te worden.

„Als wij liberalen — dus spreekt zij ruiterlijk — inderdaad de banden verbreken, die het bijzonder onderwijs knellen, als wij voor dat onderwijs de gelegenheid scheppen, zich naar de wezenlijke behoeften te ontwikkelen — zullen de gewetensbezwaren van zelven zwijgen. Deze toch doen zich vooral bij de kerkelijken gelden, omdat zij gevoelen, dat een andere toestand mogelijk, mitsdien te vorderen is.

En wie, die over deze zaken heeft nagedacht, weet niet dat toepassen van twee hoofdregels noodig is, om het bijzonder onderwijs recht te doen wedervaren? Waarom zou de staat of gemeente niet evengoed de kosten van het onderwijs aan on- en minvermogenden, op bijzondere scholen gegeven, vergoeden, als dit van het onderricht den kinderen van on- en minvermogenden op de openbare school verstrekt? Wie ter wereld kan iets inbrengen tegen de billijkheid of mogelijkheid van zulk een regeling?

En waarom, zoo vragen wij verder, zouden de kosten van het onderwijs, voor de nietminvermogenden, voor hen die het dus betalen kunnen, niet voor een goed deel — naarmate zij gefortuneerd zijn, geheel of ten deele — den ouders kunnen worden in rekening gebracht?

Zou het onbillijk of onmogelijk zijn, dat, bij toepassing van beide stelregels, staat of gemeente aan het bijzonder onderwijs eene subsidie gaf tot een bedrag gelijk aan de som die aan staat of gemeente in hun uitgaven voor het openbaar onderwijs, door de oprichting van bijzondere scholen, werd bespaard? Zou het niet nuttig zijn, ook met het oog op de zuinigheid waarover het *Hdbl.* spreekt, dat de staat niet meer subsidieere dan strikt noodig is, en de gemeente de bezittenden ook voor het onderwijs doe betalen naar hunne krachten. — twee beginselen, tot dusver vooral geminacht, omdat men vreesde den bloei van het bijzonder onderwijs mogelijk te maken".

Hiermee, merkt de *Standaard* volkomen juist op, is ons recht erkend en gegund wat wij steeds vraagden. En nu moge de oude doctrinaire liberale kliek onverzettelijk op haar stuk blijven staan, op den duur zal zij tegen den aandrang der kerkelijke drommen niet bestand zijn, nu ook de radicalen zich aan de zijde dier laatsten scharen. Eindelijk en ten laatste zullen zij wel dienen af te zien van hun schreeuwend onrechtvaardigen eisch, dat het christelijk Nederland hun godsdienstlooze school moet betalen. Eindelijk zullen zij gedwongen worden, hun verkwistingen op andermans kosten en alleen met het doel de bijzondere school onder te houden, stilletjes te staken. De *Amsterdammer* geeft het hun duidelijk te verstaan: als er zoo'n behoefte aan bezuiniging is, waarom laat men dan het onderwijs niet door de belanghebbenden betalen en blijft de staat subsidiëeren, waar het onnoodig en onrechtvaardig is?

Van radicale, dat is van progressistisch liberale zijde is dus nu het recht der vrije school erkend, en de scheuring in *Burgerplicht* bewijst dat de *Amsterdammer* in die erkenning niet alleen staat, dat te Amsterdam met name tal van liberalen geneigd zijn, aan onze billijke eischen te gemoet te komen. Laat dit ons aansporen, tegen de aanstaande verkiezingen alle krachten in te spannen, ten einde het liberale schooljuk af te schudden; nu er uit den boezem van het liberalisme zelf bondgenooten opstaan, die zich aan onze zijde willen scharen mogen wij gegronde hoop voeden, dat de zege thans niet verre meer kan zijn.

[*Huisgezin*].

---

aan, gebonden in wit marokijn, bemaald met de Pauselijke wapenen en émail. Dan komen beurtelings lieden uit de hoogere en lagere geestelijkheid, den adel, de boeren, kortom, uit alle standen, twaalf in getal, en overhandigen even zoovele boekwerken, in prachtvolle banden, welke deelen achttien-honderdduizend handteekeningen bevatten in Hongarije verzameld. Reeds te voren had men acht ton gouds in bare munt als bijdrage voor den Pieterspenning aangeboden.

Na afloop dezer plechtigheid werden de hoofden der pelgrims tot den voetkus toegelaten, en het was aangrijpend, te zien, hoe die fiere magnaten en hunne echtgenooten, die, staande, hun Koning en zijn trotsche gemalin de hand reiken, hier eerbiedig nederknielden en ootmoedig hun lippen op de roodfluweelen oppervlakte drukten. Aan het einde ontvingen de adellijke leden een fraaie camée, in goud gevat, en werd den overigen een gedenkpenning uitgereikt.

De Pauselijke Brief aan de Beiersche Bisschoppen.

—o—

Met de Pauselijke Encycliek over Beieren zijn de liberale heeren weinig in hun schik.

Zij hebben er volstrekt niets op tegen, wanneer de Paus aan het volk van Beieren een pluimpje geeft wegens zijn vasthouden aan den Romeinschen godsdienst en zijn getrouwheid aan de Kerk gedurende de vorige eeuwen en ten tijde der Reformatie, maar zij willen niet toegeven, dat de houding der regeering in Beieren den H. Vader de minste oorzaak tot klagen geeft, en zijn van oordeel, dat het schrijven van Leo XIII geheel overbodig is, dat hij den toestand van Beieren niet kent en den brief niet uit eigen aandrift maar op aansporing van ontevreden woelgeesten heeft geschreven.

Ook de *Kreuzzeitung* te Berlijn, die in den laatsten tijd zooveel blijken van kwaadwilligheid tegen de Katholieken heeft gegeven, vermeet zich te schrijven: „Meiwetten bestaan in Beieren niet en zwarigheden op kerkelijk-politiek gebied evenmin; alleen de regeling van het Beiersche onderwijs heeft eene herziening noodig."

Wie zoo iets kan schrijven, bewijst alleen, dat hij gedurende de laatste 15 jaren heeft geslapen, of dat hij tegen beter weten in onwaarheid wil verkondigen.

Het schrijven van den H. Vader is bewijs genoeg, dat in Beieren niet alles in den haak is, en wanneer het Opperhoofd der Kerk aan een enkel land een zoo bijzondere aandacht wijdt, dan mag men verzekerd zijn, dat daarvoor zeer gewichtige redenen bestaan.

De Katholieken van Beieren mogen voor den hun toegezwaaiden lof zeer dankbaar zijn, maar tevens moet het Pauselijk schrijven voor hen een aanleiding wezen om te waken en te werken en niet te rusten, voor de Kerk in Beieren zich in het volle bezit van al harer rechten en vrijheden bevindt, zooals men dit in een land, welks bevolking voor drievierden Roomsch is, moet verwachten en verlangen.

Vooral de oneenigheid, die door de afscheiding van eenige, meer zich zelven dan de zaak in het oog hebbende, Katholieke vertegenwoordigers is ontstaan, moet worden bijgelegd. De reis der heeren Ritter en Bucher naar Rome heeft den H. Vader zeker op den toestand van Beieren meer bijzonder opmerkzaam gemaakt; dan heeft deze reis voorzeker goede vrucht gedragen, die op de eerste plaats aan de beide ietwat eigenzinnige heeren moge ten goede komen.

Zien wij nu een weinig nader toe, hoe het er in Beieren uitziet.

Er bestaan in Beieren drie Meiwetten: de wet tegen het „misbruik" van den kansel, door den minister-president Lutz zelven in het leven geroepen, en de beide wetten, waardoor de Jesuïeten zijn uitgedreven, en de priesters in het algemeen buiten het land kunnen worden gezet.

Buitendien echter zijn er zwarigheden van ouderen datum, waarop Paus Leo XIII in zijn meesterlijk en van groote zaakkennis getuigend schrijven herhaaldelijk zinspeelt.

Het in het jaar 1817 tusschen Beieren en den H. Stoel gesloten Concordaat werd van de zijde der regeering reeds in het daarop volgende jaar door een nieuw edict geschonden, waartegen Paus Pius VII terstond protesteerde, zoodat koning Maximiliaan I den 15en Sept. 1821 te Tegernsee de verklaring aflegde, dat het Concordaat in volle kracht bleef bestaan en dat de eed, door de grondwet verlangd, alleen voor burgerlijke betrekkingen te verstaan was.

Onder koning Lodewijk I werden verschillende bepalingen, die met de vrijheid der Kerk in strijd waren, afgeschaft, en de correspondentie der bisschoppen met Rome werd in het jaar 1841 vrijgelaten, maar die goede verstandhouding was niet van langen duur.

In het jaar 1850 verlangden de te Treising vergaderde Beiersche bisschoppen van Maximiliaan II de opheffing van eenige verordeningen, die tegen het concordaat indruischten, vooral met betrekking tot de opvoeding der geestelijken. Zij herhaalden hun protest in het jaar 1853 maar te vergeefs. Gedurende de geheele regeering van Maximiliaan II bleef het bij onderhandelingen en beloften, maar de Kerk mocht hare zelfstandigheid niet terug erlangen.

Onder Lodewijk II, toen de heer Lutz, die als Katholiek zijn kinderen een Protestantsche opvoeding gaf, minister van eeredienst werd, begon voor de Kerk in Beieren een nieuw tijdperk van lijden en strijden.

Door de wetten van 1873 werd alles wat vroeger schoorvoetend was toegestaan, teruggenomen, en met het in de wetten neergelegd onrecht ging de onrechtvaardige praktijk hand aan hand.

Men mengde zich in alle zaken die uitsluitend de Kerk aangingen, zelfs in geloofszaken: men begunstigde de Oud-Katholieken, Döllinger, Reinkens en consorten, terwijl bisschop Haneberg van Spiers wegens een preek, door den bisschop Ketteler van Mainz gehouden de ontevredenheid van den koning opliep; tegen de geestelijken, die bij het godsdienst-onderwijs het dogma der onfeilbaarheid leerden, werd een onderzoek ingesteld; de benoeming der bisschoppen en geestelijken zocht men van het koninklijk placet afhankelijk te maken, in het kort, — want wij kunnen hier slechts een paar feiten aanstippen — het in het jaar 1817 gesloten Concordaat bestaat alleen op het papier: van den beginne af werd het willekeurig door de regeering geschonden, terwijl de Kerk te allen tijde aan hare verplichtingen vasthield en zelfs de gegeven concessies niet terugnam. Zij vordert nu alleen door den mond van Leo XIII, wat zij terstond door den mond van Pius VII verlangde: nakoming der gesloten overeenkomst, vrijheid der Kerk, afschaffing van alle wetten, die haar zelfstandigheid krenken.

De Beiersche Katholieken weten nu wat zij te doen hebben en zullen zich door het geroep van hun tegenstanders, dat de vrede wordt verstoord en men de macht van den koning zoekt te besnoeien, niet laten terughouden, om hun plicht te doen.

De aanwezigheid der heeren prins Von Löwenstein en baron Von Franckenstein te Rome valt volstrekt niet in den smaak der Beiersche liberalen. Zij zullen den Paus naar waarheid berichten, hoe het er in Beieren uitziet, en met zijn zegen gewapend in het land terugkeeren, om hunne Katholieke geloofsgenooten aan te sporen, alles in het werk te stellen om den Prins-regent te bewegen, zich van den boozen geest, die den heer Lutz bezielt, los te maken en aan de Roomsche Kerk te geven, wat haar van rechtswege en als goddelijke institutie toekomt.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Bekendmaking.

Op last van den Heer Gouverneur der Kolonie, wordt aan het publiek bekend gemaakt, dat met het oog op de gevallen van keelziekte, die zich thans alhier voordoen, de straten, stegen, pleinen, kaaien en andere ten dienste van het publiek bestaande plaatsen, van wege het Bestuur zooveel mogelijk zullen worden schoongemaakt en gehouden; en wordt om dezelfde reden, met herinnering aan de Notificatie van 4 Februari 1859, waarbij de bestaande bepalingen nopens het schoonmaken en schoonhouden van- en omtrent het rijden op- of langs de straten worden afgeschaft en nieuwe ingevoerd [Publicatie-blad N° 3], aan het publiek verzocht tot het schoonmaken en houden der bovenvermelde plaatsen mede te werken en tevens voor de reinheid der particuliere woningen, erven en andere zoodanige plaatsen zorg te dragen.

Curaçao, den 17n. Feb. 1888.

De waarn. Procureur-generaal,
VAN DAALEN.

— Op den 9n. dezer maand is er door ons Gouvernement aan de *Pedro Segun-lo American Telegraph and Cable Company* te New-York, concessie verleend tot aanleg van een telegraf-kabel van hier naar Suriname.

—In eene zitting van den Kolonialen Raad, op den 16n. dezer gehouden, is de ontwerpverordening, houdende wijziging van eenige bepalingen op de heffing van het recht van accijns op sterke dranken in de kolonie Curaçao en verhooging van dat recht, in behandeling gekomen. Met 7 tegen 2 stemmen heeft de Raad het ontwerp verworpen. De stemming liep over de verschillende artikelen, die allen met dezelfde meerderheid werden afgestemd.

— Ter aanvulling van een bericht dat wij vroeger opgenomen hebben: dat van af 1 Maart 1888 kleine geldsommen per postwissel naar Suriname en naar Nederland kunnen overgezonden worden, nemen wij de volgende annonce over uit *De Curaçaosche Courant* van gisteren. De Postdirecteur maakt daarin bekend dat die postwissels zullen aangenomen worden aan het postkantoor:

1° Op gewone dagen van 's morgens *acht* uur tot 's namiddags *twee* uur.

2° Bij vertrek van eene mail naar Nederland, tot een uur voor de sluiting van de brievenmaal.

— Met genoegen kunnen wij hier mededeelen dat de telegraaf-lijn van hier naar La Guaira, alsook van hier naar St. Domingo afgewerkt en klaar is. Men heeft reeds een proef genomen, doordien de HEG. Heer Gouverneur en de hoofden van Venezuela en St. Domingo wederzijds elkander langs telegrafischen weg gefeliciteerd hebben.

— Ten bewijze hoezeer de brochure van den Heer Dr. Wijnmalen, waarvan wij onlangs eene recensie gaven, ook in Holland gewaardeerd wordt, en hoe ook daar des schrijvers moeitevolle arbeid rondborstig geprezen is, kan deze korte beoordeeling dienen, die wij, uit het *Dagblad van Z. H. en 's Gr.* overgenomen, hier laten volgen:

Met zeer veel belangstelling hebben wij kennis genomen van een geschrift, hetwelk dezer dagen (als overdruk uit de *Revue Coloniale Internationale*) bij den uitgever J. H. de Bussij te Amsterdam het licht zag. Wij bedoelen de studie van onzen bekwamen stadgenoot, dr. Th. Ch. L. Wijnmalen, over *Les possessions Néerlandaises dans les Antilles*. Daarin heeft hij een schat van bibliografische, geschiedkundige, staatkundige, staathuishoudkundige en statistische gegevens, nopens Neerlands koloniën in de Antillen, Curaçao en Onderhoorigheden, bijeengelezen, welker arbeid van uitnemend gewicht doet zijn voor allen, die, met den geëerden schrijver, nog gelooven aan een betere toekomst voor koloniën, aan welker bezit thans, helaas! door zeer velen maar al te weinig waarde wordt gehecht.

Men zal, kennis nemende van deze belangrijke koloniale bijdrage, het geduld en de volharding moeten prijzen van den Heer Wijnmalen, die zooveel over had om de kennis te verrijken omtrent koloniën, thans bij velen onzer landgenooten, van wie men recht had beter te verwachten, niet veel meer dan bij name bekend. Door dit overzicht, hetwelk de heer Wijnmalen levert van de geschiedenis der betrokken koloniën, zal ongetwijfeld de belangstelling in haar worden verhoogd, daar *onbekend maakt onbemind* ook in deze ten volle geldt. Meerdere bekendheid zal dus ongetwijfeld tot meerdere sympathie kunnen leiden.

Wij vereenigen ons overigens geheel met den wensch, door den kundigen schrijver geuit, dat in Curaçao en Onderhoorigheden nieuw leven moge worden gewekt ook als gevolg der regeeringsmaatregelen. Niet de vraag: hoe kost Curaçao ons het minste geld? maar: hoe wordt er openen van een nieuw tijdperk van bei voor die kolonie mogelijk? moet de beslissing van Regeering en Wetgeving beheerschen.

De heer Wijnmalen heeft den dank van Gouvernement en Natie verdiend voor de zelzins merkwaardige studie, welke hij leverde.

— De WelEd. Heer Rafael Bethencourt heeft dezer dagen zijne benoeming ontvangen tot Consul van de Republiek *Nicaragua* op dit eiland.

— De kiesvereeniging (Convencion Electoral), onlangs door generaal Guzman Blanco benoemd ter verkiezing van een candidaat voor het presidentschap van Venezuela, is 9 dezer bijeengekomen en heeft dr. Juan Pablo Rojas Paul als zoodanig gekozen. Hij is dus ook ter verkiezing voor de betrekking aan het Congres voorgedragen. (*De Vrymoedige*).

NEDERLAND.

— Welke ongerijmde gevolgen de nieuwe kieswet heeft, zegt de *Arnh. Ct.*, nu uitsluitend huurwaarde en grondbelasting tot grondslag voor het kiesrecht is aangenomen, bleek na het opmaken der kiezerslijsten.

Aanzienlijke industrieëlen, die een huis bewonen, dat tot de firma behoort en niet op hun naam is gebracht, zijn, terwijl zij duizenden en duizenden omzetten, van het kiesrecht uitgesloten, terwijl hunne boekhouders, ja zelfs vele van hunne knechts de bevoegdheid bezaten, die aan hun patroon niet werd toegekend.

— De onderwijs-statistiek voor de gemeente Tilburg, op 1 Jan. jl., geeft de volgende cijfers: aantal schoolgaande kinderen in de openbare scholen 697, in de bijzondere scholen 4496; gratis genieten onderwijs in de openbare scholen 194 en in de bijzondere 3878 kinderen.

— Op de kiezerslijst in den Haag staat Z. M. de Koning op de volgende wijze vermeld:

Naam: Nederlanden.

Voornamen: Z. M. Willem III, Alexander Paul Frederik Lodewijk, koning der

Woonplaats: Noordeinde 68.

Aangeslagen wegens grondbelasting: voor *f* 697.17.

— De Tweede Kamer is opgeroepen tegen 14 Februari. Zij zal dan drie weken samenblijven.

—Bij Kon. Besl. zijn de heeren M. P. Curiel en W. G. F. Hellmund met 8 Mei benoemd tot leden van den Kol. Raad van Curaçao.

BUITENLAND.

ITALIË. — Volgens mededeeling van een Romeinsch correspondent zal de Vaticaansche tentoonstelling voor het publiek den 1n. Maart a. s. toegankelijk zijn. De toevloed van zendingen blijft nog steeds doorgaan. Zeshonderd kisten lagen nog tot einde Jan., op opening te wachten; vierhonderd lagen nog aan de douane-stations, en iedere dag brengt nieuwe ladingen aan.

— De Italiaansche kolonie te New-York heeft het plan om eene compagnie vrijwilligers te stichten om te gaan vechten in Afrika.

—Naar uit Rome aan de *Pol. Corr.* gemeld wordt, zijn tusschen den H. Stoel en de Rumeensche Regeering onderhandelingen aangeknoopt geworden betreffende een Concordaat.

— De Russische *Nowoya Wremja* wijdt aan 's Pausen jubilé een artikel, waarin zij de huldebewijzen van Protestantsche vorsten opsomt en ten slotte constateert, dat het Pausschap „een politieke macht" geworden is, „waarmee alle Staten moeten rekening houden."

— Met het oog op het tot stand brengen eener toenadering tusschen den H. Stoel en het Kabinet van St. Petersburg worden officieuze onderhandelingen aangeknoopt.

Tot in den laatsten tijd werden deze onderhandelingen door Mgr. Galimberti, nuntius te Weenen, door bemiddeling van den Russischen gezant te Weenen geleid. Voortaan zal nu 's Pausen saatssecretaris, Kardinaal Rampolla, rechtstreeks met den heer Von Giers in briefwisseling treden.

— De heer Florez, buitengewoon gezant van de republiek Ecuador, heeft met den H. Stoel de grondslagen vastgesteld van een Concordaat.

—De *Riforma*, een door den heer Flourens, Fransch minister van Buitenl. Zaken, te Briançon gehouden redevoering besprekende — waarin de minister moet gezegd hebben, dat hij langs Italiaansche grens gekomen is om den toestand van de Fransche vestingen te bezichtigen — valt de heer Flourens heftig aan en zegt, dat de taal van den minister oorlogzuchtig en beleedigend voor Italië is.

— Den 3n. Maart a. s. zal het tien jaar geleden zijn, dat Z. H. Paus Leo XIII tot Paus gekroond werd. Deze dag zal bijzonder feestelijk worden gevierd, en het is zelfs waarschijnlijk, dat de Paus evenals den 1sten Januari kerkelijke plechtigheden in de St. Pieter zal celebreeren.

FRANKRIJK. — Op de Fransch-Duitsche grenzen heeft weer onlangs een incident plaats gehad dat het aantal grensquaestie vermeerdert. Een gewezen jachtopziener, Barberot genaamd kwam, bij vervolgen van wilde zwijnen dicht bij de grens. Een Duitsch tolbeambte wenkte hem naderbij te komen. Barberot voldeed hieraan zonder argwaan. Toen wierp de Duitsche zich op hem en er ontstond een worsteling, waarbij Barberot op den grond werd geworpen, terwijl men hem zijn geweer ontnam. Daarna verwijderde de Duitsche tolbeambte zich. Een boer uit Freux, die het geschreeuw van Barberot had gehoord, nam hem op zijn rijtuig mede en bracht hem terug. Dit voorval heeft in de streek niet weinig verontwaardiging teweeggebracht.

Op bevel van den minister van Binnenl. Zaken is de onderprefect te Briey een onderzoek naar dit incident gaan instellen.

—Louise Michel heeft te Havre een anarchistische conferentie gehouden. Het is reeds meer gebeurd dat zij werd uitgejoud; ditmaal is men verder gegaan en werd zij door een revolverschot gewond.

— Naar het *Tagblatt* wil, zullen Frankrijk en Rusland een verbond sluiten op gelijke voorwaarde als het Duitsch-Oostenrijksch verdrag is aangegaan.

Eene dépêche uit Weenen zegt:— „De onderhandelingen tot een Fransch-Russisch verbond zijn reeds ver gevorderd. Alleen aarzelt Frankrijk nog betreffende den tijd wanneer het verdrag geteekend moet worden en hoe het geheim te houden voor Bismarck, die naar men gelooft, onmiddellijk den oorlog verklaren zal, zoodra hij kennis heeft van het verbond."

DUITSCHLAND. — Volgens de laatste berichten van den *N. Y. St. Ztg.*, wordt er door de pers verschillend geoordeeld over de waarschijnlijkheid van een Duitsch-Russischen oorlog. Aanleiding tot deze verschillende zienswijze geeft de jongste redevoering door van Bismarck in den Rijksdag gehouden.

Sommige bladen stellen geen vertrouwen in die vredelievende rede van Vorst Bismarck. Anderen en wel in meerderheid, zijn gerust door de vredelievende toon die in van Bismarck's woorden heerscht.

—Bij tweede lezing werd den 13n. dezer de eerste bepaling der Socialistische wet in den Rijksdag aangenomen. Deze bepaling verlengt de bestaande wet tot 30 September 1890.

—Eene deputatie van het Russische Kaluga-regiment zou den 18n. dezer door den keizer ontvangen worden. Het doel der deputatie is Z. M. geluk te wenschen met den zeventigsten verjaardag van zijne benoeming tot eere-bevelhebber van het regiment.

—De *National Ztg.* zegt, dat graaf Schonvaloff, Russisch afgezant te Berlijn, in eene samenkomst — die een uur lang duurde — met Prins Bismarck, de hooge waardeering van den Czaar heeft uitgedrukt omtrent de redevoering van den Prins, onlangs in den Rijksdag gehouden.

—De jongste berichten omtrent de gezondheid van den Kroonprins luiden gunstig. Ofschoon de toestand van Z. K. H. bezorgdheid wekte is later weer gunstige veranderingen daarin voorgekomen. Het is zoo ver gekomen, dat de prins zijne familie bij zich heeft kunnen ontvangen en met haar langen tijd heeft gesproken.

ENGELAND. —Een bericht uit Parijs aan de *Times* meldt: — „Authentieke mededeeling is uit St. Petersburg ontvangen, dat Lord Randolph Churchill den Czaar een voorstel ter goedkeuring heeft voorgelegd, met betrekking tot Engeland's politiek jegens Rusland. Het voorstel is, dat aan Rusland volle vrijheid van handelen in Europa zal toegelaten worden, onder voorwaarde dat het niet verder op Afghaansch grondgebied indringe. Er wordt gezegd, dat de Czaar deze politiek begunstigt, en, wordt het voorstel aangenomen, zal hij zich er zelfs niet tegen verzetten, dat Afghanistan een integraal deel van Indië worde.

OOSTENRIJK. — Het ministerie van Oorlog heeft contracten gesloten voor onmiddellijke levering van een groote hoeveelheid levensmiddelen. Krupp heeft orders ontvangen voor 150 zware kanonnen, die drie en half millioen kosten. De geschutten door Turkije aangevraagd en die niet betaald zijn geworden, zullen gebruikt worden om de order van Oostenrijk in vervulling te brengen.

PROTESTANTISMO.

ORTHODOX I MODERNO.

No tin ningun verdadero Cristian, koe no ta mira coe un simpatia tristoe e lucha sin esperanza, koe ta existi den Protestant orthodoxnan contra nan ruman modernonan.

A lo menos aki no ta importa un lucha pa placa ó pa bien temporal, ma un lucha pa conservacion ó perdementoe di e cos di mas grandi koe un hende por posede. Coe forza i sacrificio i entusiasmo admirable orthodoxnan ta bringa pa conservacion di e pidanan di e Fe bieuw, koe nan antecesornan a tuma coe nan un dia, tempoe nan a separa foi Iglesia-Mama, i nan ta haci frente n'e incredulidad koe ta renega toer cos.

Ainda orthodoxnan ta lucha jen di ánimo i confianza, ainda nan ta spera un porvenir mihó i nan ta biba coe speranza di triunfa un dia.

¿Coe razon?

Desgraciadamente, sigur koe no. A lo menos, si tin algo ela i sigur pa un observador imparcial, anto ta esaki: koe modernonan ó protestantnan, koe no ta kere mas na nada sobrenatural, tin razon i lógica pa nan banda, — huzgá foi un punto di bista protestant.

Una vez koe sea aceptá e principio protestant: „*solamente beibel, i esaki explicá ó comprendé manera cada hende kier,*— anto ja no ta existi ningun base pa kiko nenga *coe razon* un ó otro comprendementoe di beibel.

Si bo ta mira esaki ó esaja den beibel, ta para mi liber pa lesa ai den hustamente lo contrario, i mi opinion tin mes tantoe i mes bon derecho koe bo opinion. Si, ainda mas; ta muchoe ela, koe Protestant incrédulonan ta corda coe muchoe lógica i necesariamente nan mester a jega caminda esnan di mas incrédulo a jega, i koe orthodoxnan ta hende di mas inconsecuente. Pa un hende koe kier huzga coe lógica, no tin nada meimei di completa aceptacion di autoridad den Dios-Hende i un completo escepticismo.

O nos ta acepta toer kiko Cristoe a revela i koe e Autoridad, koe E mes a establece, ta sinja nos; ó bien nos ta obligá di kibra coe toer base, koe por duna hende siguranza, i di e manera-aki nos ta jega na completa duda i renegacion di toer lo ko ta existi. Si e razon históricanan, riba cual nos, catolicanan, ta basa nos pa proba existencia di Cristoe i nacementoe di Iglesia, no tin valor, anto no ta sobra ningun asuntoe, cual su existencia nos no por desconoce coe mes tantoe razon; si nos razonnan tin balor, anto no ta keda nos otro cos koe baha cabez respetuosamente i acepta toer lo ke é autoridad, koe Cristoe tabata kier i koe El a instituí, ta sinja nos pa kere.

En verdad, si hende no tabata conoce e forza casi invencible di preocupacion, e completa ceguedad i ignorancia di nos ruman protestantnan riba asuntoe di nos Santa Fe, e cercoe di falsedad i di locura, bao di cual nan ta derá, coe relación na nos fé; si hende no tabata sabi, ki

chikitoe ta cantidad di esnan, koe algun bé a tuma molestia di tira un bista den catecismo catolica, a fin di convence nan kiko nos ta kere realmente; ma principalmente, si nos no tabata sabi, koe fé ta un don di Dios i un luz, koe nan no ta pidi nunca, i lo ke por consiguiente nan no ta haja; — si nos no tabata sabi toer esai, i muchoe mas, nos lo a para admirá sin por comprende com ta posible, koe nos rumannan den error no ta mira imposibilidad di e base, riba cual nan ta funda lo ke nan ta jama *nan fé*.

Nan ta nenga toer autoridad i nan ta pone como regla fundamental: "Solamente beibel i nada foi beibel, i esai comprendé manera cada un kier."

¿ Kiko ta resulta directamente aifó?—Nada otro sino falsedad di e doctrina-ai.

Bo ta bisa: beibel i *nada* foi beibel etc.

Awor mi ta bisa: Den henter beibel mi no ta lesa ni un palabra di tal doctrina; di modo, e doctrina *segun bo mes principio fundamental*, ta falsoe.

Bo no ta acepta, sino lo ke ta para den beibel; ma den beibel no tin *e principio-ai* di fé; — di modo, bo principio ta inaceptable.

¿ Kiko un Protestant por trece contra lo ke nos a caba di bisa? ¿ I kiko ta keda p'é, ora koe foi promé paso tera a zak bao di su pia? — A lo menos, ningun hende tin derecho di pone regla di fé pa nos, sino Cristoe, i Iglesia ta limité na mustra nos lo ke El a sinja, ni un letter mas ni menos. Ma Cristoe no a pone e regla-ai di fé nunca ni na ningun lugá: i, como ningun otro hende no tabatin e derecho-ai nunca, asina tambe anto, pa su concensji, ningun hende no ta mará n'e regla-ai. Ta parce nos, koe esai ta asina clá, koe toer hende meste comprendé.

Además, ¿ di ki manera bo sabi, i com bo por sabi koe e boeki, koe bo ta jama beibel ta beibel i nada otro sino beibel? — Bo sa mes bon koe nos, koe beibel no tabata scirbi ni na Hoelandes, ni na Inglés, ni na Aleman; bo sabi tambe koe su originalnan a bai perdi. ¿ Kende ta sigura bo, ó mihó (pasobra bo no *por* acepta razon di ningun autoridad) com bo sabi, koe esai ta verdadero beibel? — ¿ Com bo sabi koe e hende, koe a tradueié a haci un traduccion hustoe? — ¿ Com bo por sabi koe é ta gedrukt sin error?

Ainda mas; ta probá koe Iglesia tabata existi, promé koe beibel tabata toer skirbi; ¿ foi unda promé crejentenan a saca nan fé? — I e cien milnan koe no por a ni por lesa, ¿ com nan lo haci? — ¿ Larga un hende lesé pa nan? — ¿ Ma anto n'e caso-ai nan fe no ta un puro fe riba autoridad, basá riba confianza den e hende koe ta lesé pa nan? Ai cerca nos ta bisa, i coe razon: asina tantoe cabez tin, mes tantoe sinti tin tambe, di modo koe dificilmente nos por haja, bao di Protestantnan, dos coe un mes fé. — si por jama nan opinion variablenan asina. — ¿ Com hende por bisa bo kende tin razon den e caos di *fénan* koe un ta contradici otro? — ¿ Bo por acepta, koe VERDAD eterna i invariable, a parce riba mundoe pa sinja koe pretoe ta blancoe, koe verdad ta mentira na mes tempoe? — ¿ Bo por acepta koe E, Dios i hende huntoe, por a trece riba mundoe un fé, segun cual, na mes tempoe i (¡ tende bon!) coe mes tantoe derecho, por tin opinionnan, di cual un ta reconoce E i adora E como Dios (¡ oh idolatria cruel si E no ta Dios!) i otro ta considera E como un hende mescos koe toer hende ó algo peor ainda (¡ oh blasfemia horroroso si verdaderamente E ta Dios!) ?.......

Com ta posible koe e pensamientonan-ai i cien otro mas koe ta na manoe no ta move Protestantnan na meditacion. Principalmente si nan compara nan coe n'e Iglesia Mama bieuw, ma jen di bida, cual su obispo i Papanan ta subi sin stop te jega na Apostelnan, te na Cristoe mes; e Iglesia di mil nuebe cientoe anja, ma koe nunca tabata vencé, koe te awe ta kere i ta manda kere semper lo ke el a kere den toer tempoe i koe ta warda intacto e tesoro koe Dios-Hende a duna na Apostelnan, e tesoro koe Apostelnan a laga pa nan sucesornan i asina te awe.

Compara un momentoe nos sosiego, nos siguranza absoluta, nos esperanza jen di alegria, — compara esai coe e caos i e confusjon den campo di Iglesia protestant; nan lucha sin fin, nan inseguridad koe no por ta kitá, i por fin nan completa incredulidad i renegacion di toer cos sobrenatural, — lo ke ta resultado inevitable, — asina aleuw, koe di mas sabi bao di nan no ta capaz pa resolve si ainda nan ta kere na un Ser Supremo personal.

Laga nos spera i confia, koe nos ruman protestantnan, koe tin bon fé ainda, por fin spantá pa e extremo horriblenan na oenda e pretendido *libre examen* ta hiba hendo inevitablemente. — laga nos confia, koe nan lo comprende na oenda nan por busca i haja salvacion. esta: den e Iglesia *un, santa, catolica i apostolica*, único Iglesia verdadera di Cristoe, koe tin Su promesa di bida eterna.

Nos sabi koe preocupacion, error, i falsificacion ta fuerte; ma Verdad ta ainda mas fuerte, i toer hende lo hajé, basta nan pidié coe un coerazon sencillo, jen di confianza i verdaderamente entregá na Dios.

NOTICIA.

UN BON IDEA.

Consebo municipal di Paris tabatin un idea verdaderamente feliz!

Como awendia ta regla, koe toer idea i resolucion di e consebo-ai — un conhunto di gritadó revolucionario i socialista — no ta nada particular, lo tabata milagro, si e biaha-aki el a haci un excepcion. Consebo municipal di Paris no tin costumber di haci ningun excepcion den su principio salvadornan; asina anto nos por clasifica su resolucion nobo den categoria ordinaaio di su resolucionnan.

Tabata papiá di establece un clase di *filosofia biológica* (un ciencia koe ta trata riba curpa humano, considerando bida di un manera general) den *Faculté des Sciences*, i homber ilustránan lo bai sinja hubentud com foi cachó a sali macacu, i foi macacu hende, i ki un homber eminentemente sabí Darwin tabata. Cuestion principal ta, koe hubentud no ocupé coe Dios, *koe é no ocupé di e cos koe jama Dios*, manera un di e stréanan di e consebo ilustre a observa: un tal senjor Levraud, koe, segun bofonadónan, no ta decendiente di un macacu ó di un cachó, ma di un koneintji (*levraut*). Naturalmente ta obligacion di un consebo asina ilustrá manera é di Paris, di extende civilisacion riba gastoe di pueblo, koe absolutamente no ta amigoe di asina sorto di locura, i e proposicion pa establece e clase tabata aceptá, una vez koe placa p'esai no ta sali foi sacoe di miembronan di e consebo.

Nan lo busca un senjor, koe no tin otro preocupacion koe é di school transformista, i pidié p'é ta asina bon di emplea su talento — mediante un pagamentoe chikitoe di diezdos mil franc pa anja — a fin di caba coe preocupacion di e estudiantenan, koe ta asina bobo di no halza descubrimentoenan di ciencia biológica te na cieloe. Na mes tempoe e colegionan lo contribui di un manera admirable pa propaga moralidad den estudiantenan di Paris.

Nos por tin speranza fundá anto, koe, den progreso actual di civilisacion, senjores orang-oetang, chimpansé, gorrilla i otro miembronan di familia di macacu, koe tin den *Jardin des Plantes*, na Paris lo ta poné pronto riba lista di electornan pa Consebo Municipal di Paris, i koe na mes tempoe nan lo bisjita colegio di e profesor den *philosophie biologique*. Si nan ta decendiente di menos desarollá di e mes antecesornan, anto no ta mas koe hustoe, koe coeminsa civilisa nan, pasobra despues di un tres ó cuater generacion, sigur nan lo a bira hende. No haci inhusticia pa mas tempoe, senjores di Consebo Municipal di Paris; *libertad, igualdad, fraternidad!* ¿ Pa kiko boso ta exclui boso antecesornan foi toer derecho di ciudadano i político? Esai no ta hustoe. Di pursi, si den boso consebo tin un dozein ó mas di boso rumannan di cuater manoe, cos lo no ta absolutamente peor koe é ta awor. No desconoce boso familia.

MISANAN DI MAS GRANDI DI MUNDOE.

San Pedro di Roma por contene 54.000 hende; Catedral di Milan 37.000; San Pablo di Roma 32.000; Catedral di Colonia 30.000; San Pablo di Londen i San Pedro di Bolonia, 25.000; templo Sofia di Constantinopla 23.000; San Huan di Laterano di Roma 22.000; *Notre Dame* di Paris 21.000; Catedral di New-York 17.500; Catedral di Pisa i San Stefano di Viena 12.000, San Dominico di Bolonia 11.400; Misa di Mohénan na Monaco 11.000; San Mario na Venecia 7.000.

PROGRESO DI CRISTIANISMO.

Foi lo ke ta sigui hende por mira un be mas com Cristianismo ta progresa bao di paganonan.

Den mas di 50 isla di Mar Pacifico paganismo a desparece completamente. Na Hawaii entre otro tin un comunidad di 4500 miembro i riba islanan di Fitchi, na oenda promé aja no tabata biba sino medó di hende, tin awor mas menos cien mil Cristian. Cincuenta anja pasá no tabatin mas ko un Cristian riba islanan di Amistad awor tin aja 30.000, koe ta contribui toer anja coe mas di *f* 37.0.. pa haci toer sorto di bon.

HUBILEO DI ORO.

Di e dos cientoe cincuenta i ... coe Papanan, koe a goberna riba mundoe catolica foi San Pedro te awor no tabatin sino diez-tres, ko tabatin fortuna di celebra cincuenta anja di nan ordenacion sacerdotal, i ta esakinan:

Joannes XXII,	Papa foi		1316	te 13..
Gregorio XII,	„	„	1406	„ 14..
Calixto III,	„	„	1455	„ 14..
Pablo III,	„	„	1524	„ 15..
Inocentius X,	„	„	2644	„ 16..
Clemente X,	„	„	1670	„ 16..
Inocentio XII,	„	„	1691	„ 17..
Benedicto XIII,	„	„	1724	„ 17..
Clemente XII,	„	„	1730	„ 17..
Benedicto XIV,	„	„	1740	„ 17..
Gregorio XVI,	„	„	1831	„ 18..
Pio IX,	„	„	1848	„ 18..

i nos glorioso Papa reinante, Leo XIII, koe Dios duna hopi anja ainda di bida, pa bienestar di Iglesia i pa trankilidad di mundoe henter!